

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **H.**, so sídlom v P., IČO: X., proti žalovanej **M.**, bývajúcej v P., **o zaplatenie 1.062,48 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 10 C 72/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 22. januára 2014 sp. zn. 10 C 72/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvého stupňa“) rozsudkom z 28. augusta 2012, č.k. 10 C 72/2012-50 žalobu zamietol a vyslovil, že žalobkyni náhradu trov konania nepriznáva. Mal preukázané, že medzi účastníkmi došlo k uzavretiu úverovej zmluvy z 26. novembra 2007, podľa ktorej sa žalovaná zaviazala žalobkyni vrátiť poskytnutý úver celkom vo výške 78.980 Sk, 48 mesačnými splátkach po 1.645,- Sk. Žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 40.000,-Sk. RPMN predstavovala 46,10 % a žalovaná na splatenie úveru poukázala sumu 1.488,90 Eur, v ktorej bola zahrnutá zmluvná pokuta v sume 8,06 Eur a náklady na vymáhanie úveru v sume 3,32 Eur.

Pohľadávka žalobkyne tak predstavovala 2.551,33 Eur, z ktorej rozdiel po započítaní výslednej sumy (1.488,90 Eur, ktorú už žalovaná poukázala na splatenie úveru), ostáva ešte suma 1.062,48, ktorú uplatnila žalobkyňa v konaní.

Medzi účastníkmi bola dohodnutá zmluvná pokuta vo výške 8% z úveru a tiež bol dohodnutý 0,08 % úrok z omeškania. V hlave 5, § 1 úverových podmienok bol medzi

účastníkmi dohodnutý aj zmluvný úrok, ako rozdiel súčinu výšky mesačnej splátky zníženej o výšku poplatku za vedenie úverového účtu a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru. V prípade žalovanej zmluvy úrok s poplatkami predstavoval sumu 1.293,04 Eur t.j. 97,4 % z poskytovaného úveru v sume 40.000,-Sk. Žalovaná bola výzvou z 29. marca 2010 vyzvaná k zaplateniu nesplatennej časti úveru v lehote 15 dní od spísania výzvy. Žalovaná po zaplatení úveru zaplatila sumu 120,60 Eur. Vykonaným dokazovaním uzavrel, že v prípade žalovanej úroky s poplatkami považoval za neprimerane vysoké, dojednané v rozpore s § 3 ods. 1 Obč. zákonníka. Konštatoval, že zmluvné úroky s poplatkami vo výške 97,40 % z hodnoty poskytnutého úveru sú neadekvátne k výške úveru a predstavujú 100% z jeho hodnoty, čo je možné považovať za úžeru a teda aj plnenie v rozpore s dobrými mravmi. Preto takéto dojednanie považoval za neplatné podľa § 39 a 41 Občianskeho zákonníka. Na splatenie úveru žalovaná poukázala 1.488,90 Eur, t.j. viac, než bola povinná platiť. Pokiaľ išlo o poplatky za správu úveru uzavrel, že v uzavretej zmluve absentuje dojednanie výšky poplatkov za správu úveru. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozhodujúci o odvolaní žalobkyne rozsudkom z 22. januára 2014, sp. zn. 10 C 72/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 1 O.s.p.) a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods.1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.). Uviedol, že neprimerané vysoké úroky dojednané pri nepeňažnej pôžičke, sú všeobecne považované za odporujúce uznávaným pravidlám chovania a mravným princípom spoločenského poriadku. Konštatoval, že ak súd prvého stupňa vykonávaným dokazovaním zistil, že žalobkyňa uplatňuje úrok z poskytnutého úveru v celkovej výške 97,40 % z poskytnutej sumy, potom je potrebné sa stotožniť s tým, že úroky, ktoré žalobkyňa požaduje, podstatne prekračujú obvyklé úroky, poskytované bankami a preto sú v rozpore s dobrými mravmi. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 Cdo 26/2011, kde sa konštatuje neplatnosť 48 % úrokov pre rozpor s dobrými mravmi.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie. Namietala, že postupom odvolacieho súdu jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), pretože rozsudok odvolacieho súdu nie je riadne odôvodnený, keďže sa odvolací súd nevyporiadal

s jej argumentáciou a rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre tie isté dôvody. Prvostupňový súd skutkový stav nesprávne vyhodnotil, nesprávne právne posúdil a úvahy odvolacieho súdu nie sú správne. Poukazovala na svoju argumentáciu, že výška úrokovej sadzby je určovaná ročne. Táto úroková sadzba nebola v úverovej zmluve určená percentuálnou sadzbou za rok, pretože v čase jej uzatvorenia to neupravoval žiadny predpis, ale dojednané úroky boli vo výške 20,87 % ročne, čo je 83,48 % počas štyroch rokov. Preto poukaz na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5 Cdo 26/2014 nemá súvis. Oba sudy vychádzali pri posudzovaní úrokov z nesprávneho skutkového stavu. Dojednaný úrok vo výške 20,87 % nebol v rozpore s dobrými mravmi.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, iba ak to zákon pripúšťa.

V prejednávanvej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu, ktorý návrh zamietol. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, ak je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Prípustnosť dovolania žalobkyne z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva, napadnutý nie je zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), dovolací súd v tejto veci dosiaľ nezaujal záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.) a napadnutým je potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.

So zreteľom na to by dovolanie žalobkyne bolo procesne prípustné, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. O vadu uvedenú v tomto ustanovení ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť tejto časti dovolania žalobkyne preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Dovolateľka zastáva názor, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania.

Žalobkyňa v súvislosti s takto uplatnenou vadou namieta nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, pretože súdy nedostatočne odôvodnili, prečo posúdili predmetnú úverovú zmluvu za neplatnú v časti dojednaných úrokov. Mala za to, že ide aj o nesprávne právne posúdenie veci.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej „dohovor“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. (ktorý primerane platí aj pre rozhodnutie odvolacieho súdu - § 211 ods. 2 O.s.p.) v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých

je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“, a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003, sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004, sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. V odôvodnení rozhodnutia súdy zrozumiteľným spôsobom uviedli dôvody, prečo žalobkyni nebol priznaný uplatnený nárok a prečo žalobu bolo potrebné zamietnuť. Dôvody zamietnutia žaloby podľa súdov spočívajú v tom, že zmluvné úroky s poplatkami predstavovali 97,40 % z poskytnutého úveru (40.000,-Sk), ktoré sú neadekvátne k výške úveru a predstavujú takmer 100 % z jeho hodnoty. Preto takéto dojednanie v časti zmluvných úrokov a poplatkov za správu úveru považoval za neplatné podľa § 39 a 41 OZ.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia potvrdil správnosť právnych záverov prijatých nižším súdom, s ktorými sa plne stotožnil, a pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Nepovažoval za nutné zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami.

Z odôvodnenia ich rozsudkov nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľka sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu (napr. I. ÚS 188/06).

Skutočnosť, že by rozhodnutie prípadne spočívalo aj na nesprávnom právnom posúdení veci, môže byť len odôvodnením dovolania v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v prípade, ak je dovolanie prípustné. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňa netrpia nedostatkom riadneho odôvodnenia, ktoré by malo za následok vznik vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Keďže prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodiť zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní právo na náhradu trov vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej ale nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. novembra 2014

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová